

-۱

با توجه به این‌که بیهودگی در موجودات راه ندارد، نشان از هدمندی خلقت آن‌هاست که عبارت شریفه‌ی «ربنا ما خلقت هذا باطلا» بیان‌کننده‌ی این مفهوم است. وجود نظم و هدف خاص در خلقت موجودات از آیات شریفه‌ی «الذی خلق فسوی...» استنباط می‌گردد. (دین و زندگی، ۲، درس ۱، صفحه‌های ۵ و ۷)

-۲

عبارت «خداوند انسان تلاشگر را حمایت می‌کند، دست او را می‌گیرد و با پشتیبانی خود به پیش می‌برد» و آیه‌ی شریفه‌ی «و لو ان اهل القرى آمنوا و اتقوا لفتحنا...» هر دو ناظر بر سنت توفیق الهی است.

(دین و زندگی پیش‌دانشگاهی، درس ۶، صفحه‌های ۵۷ و ۶۰)

-۳

نکته‌ی تلخ‌تر و رنج‌آورتر، غفلت از نگاه خداوند به انسان‌ها، در هنگام ارتکاب گناه است. آیا می‌شود در زیر نگاه خدای بینا، دست به گناه آلوده کرد اما ردپایی از شرمساری و خجالت در قلب آدمی ظاهر نشود؟

(دین و زندگی پیش‌دانشگاهی، درس ۷، صفحه‌ی ۶۹)

-۴

در قرآن کریم، خداوند «غنی» و انسان‌ها و سایر مخلوقات «فقیر» و نیازمند به او، خوانده شده‌اند و این نسبت هیچ‌گاه تغییر نمی‌کند. هر چه انسان کمالاتی نظیر علم و قدرت کسب کند، باز هم نسبت به خدا فقیر است. زیرا خود و همه‌ی آن‌چه به دست آورده از خدا سرچشمه می‌گیرد.

(دین و زندگی پیش‌دانشگاهی، درس ۱، صفحه‌ی ۷)

-۵

منظور از توحید در خالقیت این است که خداوند تنها مبدأ و خالق جهان است. موجودات همه از او هستند و در کار آفرینش شریک و همتایی ندارد. به عبارت دیگر، جهان از اصل‌های متعدد پدید نیامده است. عبارت «الحمد لله المتجلی لخلقه بخلقه»، اشاره به آفرینش موجودات و توحید در خالقیت دارد.

(دین و زندگی پیش‌دانشگاهی، درس‌های ۱ و ۲، صفحه‌های ۸ و ۱۶)

-۶

قرآن کریم بیان می‌کند که همواره این رهبران دینی بوده‌اند که با نفوذ بی‌نظیر خود، برای حفظ مقامشان مردم را از مسیر حق منحرف کرده و مانع شکل‌گیری دین واحد می‌شدند.

(دین و زندگی، ۳، درس ۲، صفحه‌ی ۲۷)

-۷

آیات «و ان کنتم فی ریب مما نزلنا علی عبدنا فاتوا بسورة من مثله و ادعوا شهداءکم من دون الله ان کنتم صادقین فان لم تفعلوا و لن تفعلوا...»، با بیان عجز و ناتوانی ابدی مخالفان در آوردن سوره‌ای مانند قرآن (و لن تفعلوا؛ و هرگز نمی‌توانید انجام دهید)، به جاودانگی اعجاز پیامبر (ص) اشاره دارد و در عبارت شریفه‌ی «فاتقوا النار الّتی وقودها الناس و الحجارة»، از آتش دوزخ خبر می‌دهد که برای کافران و منکران الهی بودن قرآن ترتیب داده شده است.

(دین و زندگی، ۳، درس ۳، صفحه‌های ۳۷ و ۳۸)

-۸

پیامبر اکرم (ص) به حضرت علی (ع) فرمود: «بزرگ‌ترین مردمان در ایمان و یقین، کسانی هستند که در روزگاران آینده زندگی می‌کنند، پیامبرشان را ندیده‌اند، امام آن‌ها در غیبت است و فقط به سبب خواندن قرآن کریم و احادیث معصومین (ع) (و تفکر در آن‌ها) ایمان می‌آورند.»

(دین و زندگی، ۳، درس ۱۰، صفحه‌ی ۱۲۳)

-۹

سه سال پس از بعثت، خداوند با فرمان «و انذر عشیرتک الاقرین: خویشان نزدیک خود را انداز کن» دعوت علنی پیامبری را از حضرت محمد (ص) می‌خواهد. پیامبر اکرم (ص) در همان ابتدا جانشین خود را در مراسم دعوت خویشان معرفی کرد.

(دین و زندگی، ۳، درس ۵، صفحه‌های ۶۲، ۶۳ و ۷۲)

-۱۰

در آیه‌ی شریفه‌ی «و ما محمد الا رسول قد خلت من قبله الرسل افان مات او قتل انقلبتم...» خداوند مسلمانان را از بازگشت به دوران جاهلیت بیم می‌دهد.

(دین و زندگی، ۳، درس ۷، صفحه‌های ۸۵ و ۸۶)

-۱۱

پس از نزول آیه‌ی ۲۳ سوره‌ی شوری از رسول خدا (ص) پرسیدند که این خویشان که خداوند ما را به دوستی آنان فرمان داده، کیستند؟ فرمودند: «علی و فاطمه و دو پسر ایشان حسن و حسین (ع)»، «آگاهی بخشی به مردم» مربوط به ولایت ظاهری و «تربیت شخصیت‌های اسلامی» مربوط به مرجعیت دینی است.

(دین و زندگی، ۳، درس ۸، صفحه‌های ۹۵، ۹۷، ۱۰۱ و ۱۰۳)

-۱۲

حضرت زینب (س) در پاسخ عبیدالله بن زیاد، حاکم کوفه این جمله را فرمودند و این موضوع اشاره به عزت حقیقی دارد که قرآن فرموده است: «من کان یرید العزة فلله العزة جمیعاً: هر کس عزت می‌خواهد، عزت واقعی و حقیقی نزد خداست.»

(دین و زندگی، ۳، درس ۱۳، صفحه‌های ۱۵۸ و ۱۶۲)

۱۳-

تنها زمانی دانش و فرهنگ یک ملت پیشرفت و ترقی می‌کند که عموم افراد جامعه مشتاق و خواهان این پیشرفت باشند. به همین جهت قرآن کریم می‌فرماید که تا اقوام و ملت‌ها تغییر نکنند، خداوند نیز اوضاع و شرایط آنان را تغییر نخواهد داد که آیه‌ی شریفه‌ی «أَنْ لَّهِ لَا يَغَيِّرُ مَا يَقُومُ حَتَّىٰ...» مهر تأییدی بر این معناست.

(دین و زندگی، ۳، درس ۹، صفحه‌های ۱۰۹ و ۱۱۱)

۱۴-

در عالم برزخ و گفت‌وگویی که بین خداوند و کافران روی می‌دهد، کافران از خداوند برای جبران اعمال ترک‌شده در دنیا تقاضای بازگشت به دنیا می‌کنند. اما خداوند با عبارت «کَلَّا» و قاطعیت تمام این تقاضا را بی‌مورد دانسته و رد می‌کند.

(دین و زندگی، ۲، درس ۷، صفحه‌ی ۶۹)

۱۵-

باید دقت کنیم، در ادامه‌ی آیه‌ی شریفه‌ی «قُلْ هَلْ نُنَبِّئُكُمْ بِالْأَخْسَرِينَ أَعْمَالًا...» آمده است: «اولئك الذين كفروا... فلا تقم لهم يوم القيامة وزنا» بیانگر این است که اعمال کافران در روز قیامت وزن و ارزشی ندارد.

(دین و زندگی، ۲، درس ۵، صفحه‌های ۵۰ و ۵۱)

۱۶-

آیه‌ی شریفه‌ی «و ضرب لنا مثلاً...» اشاره به امکان معاد جسمانی، یعنی آفرینش مجدد جسم برای پیوستن به روح در آخرت دارد.

(دین و زندگی، ۲، درس ۶، صفحه‌های ۶۶ و ۶۷)

۱۷-

زندگی در یک جهان قانونمند این امکان را به انسان می‌دهد که با شناخت و استفاده از قوانین جهان نیازهای خود را برطرف کند. نام دیگر این قانونمندی، قضا و قدر الهی است. طبق آیه‌ی «لَا التَّمَسُّ يَنْبَغِي لَهَا...» موجودات از قانونمندی خود خارج نمی‌شوند.

(دین و زندگی پیش‌دانشگاهی، درس ۵، صفحه‌های ۳۳، ۳۸، ۳۹)

۱۸-

طبق آیه‌ی ۵۹ سوره‌ی احزاب: «يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لَأُزَاجِكُمْ وَبَنَاتِكُمْ... ذَلِكَ ادْنَىٰ أَنْ يُعْرَفْنَ فَلَا يُؤْذِنُ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا» جهت شناخته شدن زن به عفاف و پاکي و حفظ حرمت وی و عدم اجازه‌ی تعرض افراد بی‌بند و بار به وی، حجاب مقرر گردیده است.

(دین و زندگی، ۲، درس ۱۳، صفحه‌های ۱۳۵ و ۱۳۶)

۱۹-

روح آدمی تجزیه و تحلیل و فرسودگی ندارد، ولی تغییرات زیادی می‌پذیرد.

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینه‌ی «۱» نادرست است، چرا که ثابت هویت آدمی ناشی از ثبات اندام‌های انسان نیست. گزینه‌ی «۲»: نادرست است، چرا که روح، بعدی از آدم است که آگاهی خود را از دست نمی‌دهد.

گزینه‌ی «۴»: نادرست است، چرا که تن دادن به رذیلت‌ها مربوط به بعد روحانی انسان است، نه جسمش.

(دین و زندگی، ۲، درس ۴، صفحه‌های ۴۴ تا ۴۷)

۲۰-

باید دقت کنیم استمرار دوستی (ماضی استمراری) در آیه‌ی شریفه‌ی «قُلْ أَنْ كُنْتُمْ تَحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي...» آمده است که خود علت است و ادامه‌ی آیه نتیجه و معلول است (یحیی‌کم الله و یغفر لکم ذنوبکم).

(دین و زندگی، ۲، درس ۱۱، صفحه‌ی ۱۱۳)

۲۱-

بهره‌مندی از دستاویز مستحکم در گرو تسلیم خدا بودن (توحید عملی) است، که آیه‌ی «و من یسلم وجهه الی الله و هو محسن...» اشاره به این مفهوم دارد.

(دین و زندگی پیش‌دانشگاهی، درس ۳، صفحه‌های ۲۲ و ۲۳)

۲۲-

دعا در حق پدر و مادر «رب ارحمهما» و در مقابل آنان فروتن باشیم «و اخفض لهما جناح الذل من الرحمة».

(دین و زندگی، ۳، درس ۱۶، صفحه‌ی ۱۹۷)

۲۳-

ارزش هر کس به درک و فهم وی از حقیقت هستی و جایگاه خود در نظام آفرینش بستگی دارد و امام علی (ع) در سخن به این موضوع اشاره می‌کند و می‌فرماید: «خدا رحمت کند کسی را که بداند از کجا آمده و در کجا قرار دارد و به کجا می‌رود» و مولانا همین مضمون را در این بیت: «روزها فکر من این است...» آورده است که با آیه‌ی «لقد کرمتنا بنی آدم...» ارتباط مفهومی دارد.

(دین و زندگی، ۲، درس ۳، صفحه‌های ۳۳، ۳۵ و ۳۶)

۲۴-

خداوند در آیه‌ی ۳ سوره‌ی احقاف، ضمن بیان آفرینش هدفمند پدیده‌های جهان (سرآغاز جهان)، این هدفمندی و سامان را دارای سرآمد معین و مشخص می‌داند (اجل مستقی).

(دین و زندگی، ۲، درس ۲، صفحه‌ی ۱۷)

۲۵-

عمل به احکام و راهنمایی‌های خداوند، در دنیای پیچیده‌ی امروز، تنها شیوه‌ی مطمئن زندگی و روش قابل اعتماد در مواجهه‌ی با مسأله‌هاست و آیه‌ی شریفه‌ی «فأنهار به فی نار جهنم» هشدار به کسانی است که به واسطه‌ی سهل‌انگاری در عمل و بی‌توجهی به احکام خداوند، خود را بر لبه‌ی پرتگاهی که سقوط به وادی‌های هولناک گمراهی و آتش را به دنبال دارد، قرار می‌دهند.

(دین و زندگی پیش‌دانشگاهی، درس ۱۰، صفحه‌ی ۱۰۵)